

תעשיות ורישוי עסקים

איגוד הערים להגנת הסביבה מטפל במפגעים סביבתיים הנגרמים בשל פעילותם של מפעלים ועסקים מענפי תעשייה שונים. המידע על מפגעים סביבתיים מתקבל דרך פניות של רשויות מקומיות והמשרד להגנת הסביבה, תלונות הציבור, ביקורות במפעלים ובדיקות במסגרת הליך רישוי עסקים. לאחר בדיקת המהות ומידת המפגע, האיגוד מפנה את המלצותיו לטיפול לגורמים השונים שבידיהם מצויות סמכויות אכיפת החוק, כגון המשטרה הירוקה והמשרד להגנת הסביבה, מחלקות הפיקוח והרישוי של העיריות ואחרים. אופן הטיפול והדרישות מבוססים על חוקים ותקנים קיימים ברמה מקומית וארצית. כלומר, חוקי עזר עירוניים הנוגעים לנושאים סביבתיים, חוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, חוק למניעת מפגעים, תשכ"א- 1961 והתקנות מכוחו, חוק חומרים מסוכנים, חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד- 1984, תקנים של מכון התקנים ועוד. במהלך הטיפול במפגעים השונים, חלקו של האיגוד בא לידי ביטוי במספר פעולות, ביניהן: אימות המידע, איתור וזיהוי המטרד תוך ביקור שטח וקבלת מידע רלוונטי ממקורות נוספים. לאחר מכן, הצבת דרישות לתיקון המצב במידת הצורך, המנוסחות כתנאים לרישיון העסק או הנחיות הניתנות מכוח סמכויותיו של אגף הפיקוח. בהמשך, בדיקת פתרונות טכניים ויישומם, ובמידת הצורך, ליווי בהליך משפטי לפי העניין ועפ"י דרישה. הפעילות התעשייתית והעסקית יכולה לגרום למפגעים סביבתיים למיניהם ביחוד כאשר פעילות כזאת אינה מתבצעת באופן מבוקר ועל פי דרישות החוקים והתקנים הסביבתיים. בנוסף למפעלים

הפטרוכימיים הגדולים שמרוכזים במפרץ חיפה, קיים מספר רב של מפעלים ועסקים בינוניים וקטנים התורמים את חלקם לפוטנציאל המפגעים הסביבתיים באזור.

האיגוד משתף פעולה עם גורמים נוספים, ביניהם המשרד להגנת הסביבה והמחלקות השונות של הרשויות המקומיות, לאיתור ולמניעת המפגעים הסביבתיים שמקורם במפעלים הללו. חלק מהמפעלים נמצאים במאגר פיקוח שוטף של האיגוד וחלקם נבדקים באופן יזום על פי מידע ממקורות השונים, כפי שצוין לעיל.

אחד הכלים היעילים בהרתעה ומניעת מפגעים סביבתיים הינה התניית רישיון העסק בדרישות שמתייחסות להיבטים סביבתיים (בנושאי אוויר, שפכים, חומרים מסוכנים, פסולת ורעש), באופן רוחבי לפי הענף התעשייתי. בנוסף, נדרשת לעיתים התייחסות נקודתית לנושאים ספציפיים לפי המצב בשטח. אי יישום דרישות התנאים מהווה הפרה של הרישיון עם כל המשתמע מכך.

בתחום רישוי עסקים, האיגוד פועל בשני מישורים:

א. טיפול שוטף בהליך רישוי רגיל, לאחר קבלת הבקשה לרישיון העסק ממחלקות לרישוי עסקים.

ב. טיפול יזום, המתבצע בעקבות מפגעים סביבתיים הנגרמים בידי מפעלים או עסקים.

האיגוד הוסמך כגורם אישור למתן רישיון עסק לעסקים מסוימים טעוני רישוי על פי "צו רישוי עסקים" (נוסח חדש 2013). ההסמכה ניתנה עבור סוגי עסקים שונים, כמו למשל תיקון מכלי גז, תחנות תדלוק בגז, בתי מטבחים, הדברה חקלאית, בתי קירור, הובלת פסולת, מכבסות, בתי מלון, בתי אבות, חניונים מקורים או תת-קרקעיים, מוסכים, אחסון דשנים, אחסון חומרי חיטוי וניקוי, אחסון חומרים מסוכנים, מסגרות, נגריות לייצור רהיטים.

באתר ממשל זמין באינטרנט פורסמו מפרטים אחידים על ידי המשרדים הממשלתיים הרלוונטיים, כולל המשרד להגנת הסביבה. המפרטים של המשרד מהווים תנאים מיוחדים כשלעסקים להתנהל לפי הנחיותיהם. עסקים אחרים אשר לגביהם לא פורסמו מפרטים אחידים, התנאים בנושאים סביבתיים נגזרים מתנאי המסגרת המתאימים לפי סוג ומהות העסק.

הטיפול במפגעים סביבתיים מתבסס על חוקים ותקנים קיימים ברמה מקומית וארצית, כגון חוקי עירוניים, חוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, חוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 והתקנות מכוחו, חוק חומרים מסוכנים, חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984, תקנים של מכון התקנים וכו'.

אופן הטיפול במפגעים מסוג זה מתבטא במישורים הבאים: וידוא וזיהוי המטרד, כולל ביקורת במקום במידת הצורך; הצבת דרישות לתיקון המצב במידת הצורך, שמופנים כתנאים לרישיון העסק או הנחיות של אגף הפיקוח; בחינת פתרונות ויישומם בשטח; סיוע לפי הצורך בהליך האכיפה המתבצע על ידי הגורמים המוסמכים.

רישוי עסקים

מפעלים ועסקים טעוני רישוי מחויבים בהתאם לחוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, לפעול לקבלת רישיון עסק בהליך רישוי מוסדר מול רשות הרישוי ובנוסף מול גורמי רישוי מוסמכים מהגורמים לפי חוק. מבחינה סביבתית, מתן האישור מלווה בהוצאת תנאים לרישיון אשר מתייחסים להשפעות הסביבתיות של פעילות המפעל או העסק, כגון פליטות מזהמים לאוויר, כמות המזהמים בשפכים, אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ואחרים.

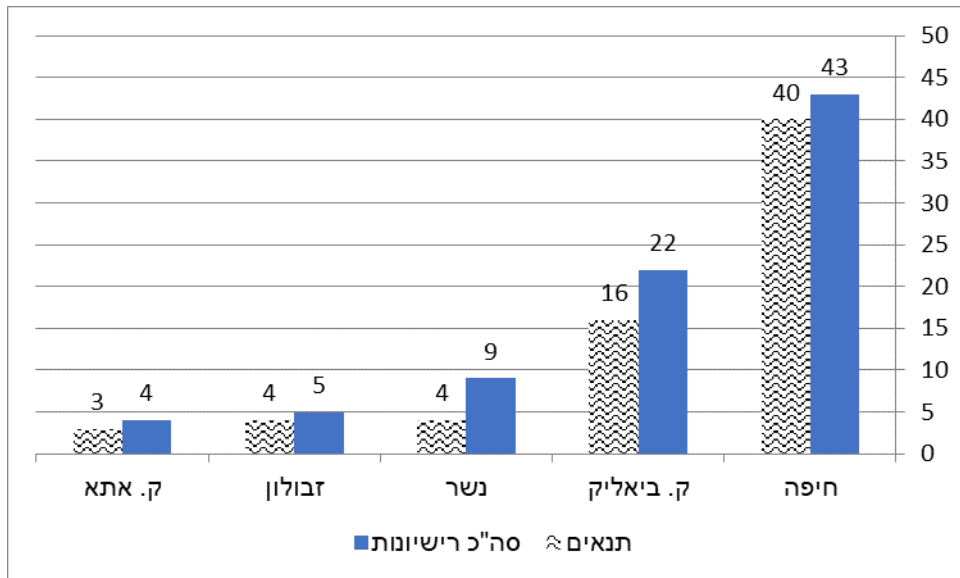
להלן רשימת הפריטים אשר לגביהם קיבלו האיגודים והיחידות סביבתיות הסמכה כ"נותן אישור":

לעניין הסמכה זו, "סוגי עסקים" - עסקים טעוני רישוי לפי הפרטים שבתוספת לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג - 2013², שמספריהם - 2.1א; 2.1ב; 2.1ח; 2.1ז; 2.2ח; 3.1; 3.3ב; 3.4ג; 4.3א; 4.3ב; 4.4; 4.6; 4.7ג; 7.1ח; 8.4א; 8.6ז; 8.7ב; 8.8א; 8.9א; 10.1; 10.6ב; 10.7ג; 10.8ב; 10.9; 10.10ב; 10.10ג; 10.10ד; 10.14ג; 10.16ב.

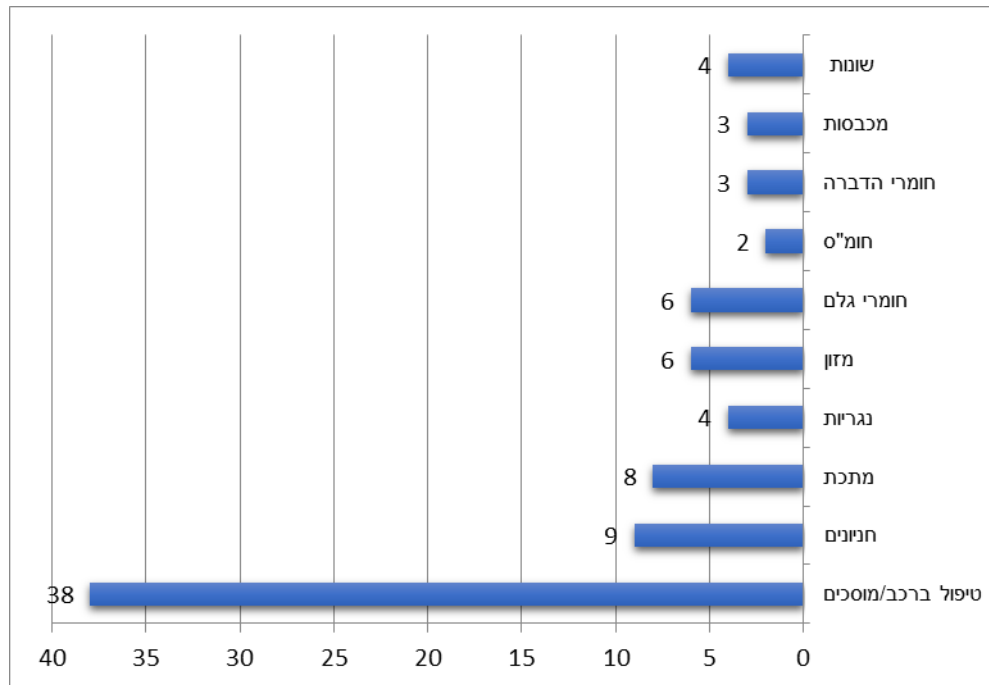
בחלק מהפריטים, כגון אחסון חומרי חיטוי או ניקוי, מוסכים, הובלת פסולת ואחרים, פורסמו תנאים אחידים ארציים הכוללים דרישותיהם של נותני האישור הרלוונטיים, לרבות הגנת הסביבה. התנאים, המכונים "מפרטים אחידים", פורסמו ברבים באתר ממשל זמין. ענפים אחרים אשר בעניינם לא קיימים במפרטים האחידים, מנוסחים התנאים הסביבתיים היכרות בפעילות בענף עיסוק ספציפי והתאמת הדרישות למצב בשטח לפי עניין. במקרים כאלה, דוגמת מכבסות, אחסון מתכות, מסגריות, בתי אוכל ואחרים, האיגוד מעביר אל רשות הרישוי המלצה של נוסח תנאים שמטרתם מניעת מפגעים.

בשנת 2018 מספר הבקשות לרישיון אשר הועברו לטיפול האיגוד היה 83 רישיונות עסק, המהווה עליה של 22% לעומת השנה הקודמת. רוב הרישיונות טופלו במסגרת הליך רישוי לצורך מתן רישיון לעסקים טעוני רישוי על פי חוק. בחלק מהמקרים נדרשה התערבות בתנאי הרישיון עקב מטרדים סביבתיים.

ל-65 עסקים התווספו תנאים נוספים לרישיונות העסק, 2 קיבלו תנאים מוקדמים, 2 בקשות הוחזרו מחוסר התאמה ולהשלמות ובקשה אחת סורבה. בסה"כ 80% מהעסקים והמפעלים אשר טופלו במהלך השנה קיבלו תוספת של תנאים לרישיון בהתאם לסוג פעילותם. התפלגות רישיונות לפי רשויות מקומיות:

מתוך 43 בקשות לרישיונות אשר התקבלו מעיריית חיפה, התווספו תנאים ל-40 עסקים (93%).
 מעיריית קריית ביאליק טופלו 22 בקשות ול-16 מתוכם הוספו תנאים.
 מעיריית נשר התקבלו 9 בקשות ול-4 עסקים צורפו תנאים לרישיון.
 ממועצה אזורית זבולון הגיעו 5 רישיונות והוספו תנאים ל-4 מתוכם.
 ל-3 עסקים מתוך 4 בקשות מעיריית קריית אתא צורפו לרישיון תנאים.
 התפלגות רישיונות לפי מהות העסק:

*שונות: מעבודות, הסעות וכו'.

מפגעים סביבתיים ומניעתם

במהלך שנת 2018 במסגרת הטיפול במפגעים באשכול תעשיות ורישוי עסקים נתנו מענה למספר רב של פניות בנושאים סביבתיים הקשורים לחומרים מסוכנים, אסבסט, זיהום אוויר, ריחות, פסולת ושפכים. ניתוח סטטיסטי של כלל התלונות, לרבות בנושאי הרעש והקרינה, מובא בפרק פניות ציבור של הדו"ח וכן בפרקים הרלוונטיים לנושאים הללו.

במענה לתלונות על מטרדים סביבתיים, נערכים סיורי שטח וביקורים במפעלים האחראים או שעלולים לגרום למפגעים, פגישות עבודה ושילוב המידע המצוי בידי הגורמים הנוגעים בדבר ובסופו של תהליך, הפקת מסקנות והעברת דרישות או המלצות לתיקון המצב לפי עניין.

מפגעי אסבסט

בשנת 2018 המשכנו לקבל פניות ותלונות בנושא זה מציבור החושש מהשלכות האפשריות מחשיפה לחומרים בנויים מאסבסט, דוגמת גגות, מחסנים, מסתורי כביסה, גדרות וכ"ד. בין הפניות אשר התקבלו ונבדקו ע"י האיגוד במהלך השנה נמנות: רח' הגליל ורח' כנרת בק. ביאליק, רח' אח"י אילת, רח' ארזים ורח' הראשונים בק. חיים, דרך היס, רח' בית אל, רח' בורוכוב, רח' דישראל, רח' איינשטיין, רח' ברל כצנלסון בחיפה, רח' גושן בק. מוצקין ואחרות.

תושבים הפונים לאיגוד בעניין אסבסט מקבלים הבהרות מפורטות על אסבסט, כולל הסבר על משמעותו של המונח "מפגע אסבסט" לפי הגדרות החוק וההנחיות של המשרד להגה"ס בנושא: בהתאם ל"חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק" תשע"א-2011, נחשב "מפגע אסבסט" אחד או יותר מהמקרים הבאים:

- פליטה של אבק נראה לעין הנגרמת מעבודת אסבסט;
 - אסבסט צמנט שרוף או מרוסק, וכן אסבסט צמנט שבור במידה ניכרת (למעלה מ-30%);
 - אסבסט פריך החשוף לאוויר, כדוגמה לבידוד אקוסטי או תרמי;
 - מצבור של פסולת אסבסט החשוף לאוויר.
- השימוש הקיים באסבסט בנכסים פרטיים כאשר לא מתקיים במקום "מפגע אסבסט" כהגדרתו בחוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, תשע"א-2011, הוא אינו אוסר ולכן עצם קיום הבנייה מלוחות אסבסט-צמנט לא מהווה מפגע. מוצרי אסבסט-צמנט, נחשבים בטוחים לשימוש כל עוד הנם במצב תקין, לא מתפורר ולא מתבצעות בהם עבודות ניסור, קידוח, ליטוש או כל עבודה אחרת העלולה לגרום להתפוררות החומר ולפיזורו באוויר. כאשר לא מתקיים אף אחד מהקריטריונים המגדירים מצב של מפגע אסבסט במשקים ובנכסים פרטיים ניתנת האפשרות, בגדר המלצה בלבד, לצביעת הלוחות אסבסט-צמנט בצבע המכיל דבק ועמיד בפני מים, ללא הכנה מקדימה של פני השטח לצביעה.

גג אסבסט-צמנט במבנה נטוש

המידע שהאיגוד מעביר אל הפונים בנושא אסבסט מתבסס על מסרים מתוך מסמך עמדה של המשרד להגנת הסביבה וכולל את הדגשים הבאים:

- מבנים בנויים מאסבסט-צמנט במצב שלם ולא שבור מותרים לשימוש.
- מומלץ לצבוע בצבע שמכיל דבק מוצרים ומבנים ישנים המצויים בביתכם או בקרבתכם.
- יש להימנע מפעולות שיוף, ליטוש, קידוח, ניסור, חיתוך או השחזה של מוצרים עשויי אסבסט, דבר שעלול לגרום לשחרור סיבי אסבסט לאוויר.
- במידה ומחליטים להחליף מבנים עשויי אסבסט-צמנט בחומרים אחרים (דוגמת חניון, גג, גדר) בממדים יחסית קטנים (פחות מ-50 מ"ר), יש לפעול בהתאם לדרישות החוק בעניין עבודות אסבסט מצומצמות אשר נקבעו בתקנות למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק (פטור מרישיון ומהיתר עבודות אסבסט ומניעת ניגוד עניינים), התשע"א - 2011.

חניון פרטי עם לוחות חסרים

הפניות נבדקות בביקורים בשטח על מנת להתרשם ממצב המבנה והלוחות ולאחר מכן העברת הממצאים והמסקנות אל הגורם המפנה את התלונה (רשויות מקומיות או המשרד להגנת הסביבה) או אל התושבים.

גגון חניון בנוי מלוחות אסבסט-צמנט במצב תקין

מטרדי ריחות

האיגוד מקבל במשך כל השנה תלונות על ריחות באופן ישיר מאזרחים או דרך מוקדים עירוניים, מוקד הסביבה או מגורמים נוספים. התלונות עשויות לבטא תופעה כללית כאשר מקור הריח אינו מוכר או להצביע על מקור ידוע או אפשרי, כגון מפעל או בית מלאכה, ארובה של תנור להסקה ביתית, בערה פירטית של פסולת וכו'.

בהתמודדות הרשויות במפגעים מאין אלה, חלקו של האיגוד מתבטא במספר פעולות, כגון: אימות וזיהוי המטרד, כולל ביקורת במקום, לאחר מכן, הצבת דרישות לתיקון המצב במידת הצורך, המנוסחות כתנאים לרישיון העסק או הנחיות הניתנות מכוח סמכויותיו של אגף הפיקוח. בהמשך, בדיקת פתרונות טכניים ויישומם, ובמידת הצורך, ליווי משפטי לפי העניין ועפ"י דרישה.

האיגוד פועל בקשר הדוק עם גורמי האכיפה, כגון המשטרה הירוקה ומחלקות הפיקוח העירוניות וכן עם גורמים מוסמכים אחרים מכוח החוק, כגון המשרד להגנת הסביבה, מחלקות הרישוי ואגפים אחרים ברשויות המקומיות. אופן הטיפול והדרישות מבוססים על חוקים ותקנים קיימים ברמה מקומית וארצית, כמו למשל חוקי עזר עירוניים הנוגעים בנושאים סביבתיים, חוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, חוק למניעת מפגעים והתקנות מכוחו, חוק חומרים מסוכנים, חוק שמירת הניקיון, תקנים של מכון התקנים ועוד.

להלן תיאור מספר תקריות של מטרדי ריחות שונים והטיפול שנעשה בהקשרם:

ריחות ממפעל אלקטרו-כלור, מפרץ חיפה

בעקבות תלונת שכנים על ריח כלור נערכו ביקורי פתע, כאשר באחד מהם התבצעה בכניסה לעסק טעינת היפו-כלורית למכלית כביש, אך לא הורגש ריח חריג. בחצר הפנימית של העסק מוצבים מכלים של כימיקלים לשיווק, לרבות חומצת מלח, ח. חנקתית, ח. זרחתית, סודה קאוסטית. ניתן היה להבחין בפליטת אדים לבנים מהחלק העליון של מיכל חומצת מלח, בשל נידוף החומר.

סוכם כי הבעלים יפעל לתיקון המצב עפ"י לוח זמנים. לשם כך יוזמן בעל מקצוע לטיפול במיכל חומצת מלח ובנשם שלו באופן שימנע נידוף אדים ממיכל. יש לוודא שגם מיכלים נוספים המכילים חומרים בעלי פוטנציאל נידוף גבוה יעברו בדיקה ותיקון בהתאם לצורך.

מכלי כימיקלים ממפעל אלקטרו-כלור

ריחות ממפעל פרמט, קריית אתא

בעקבות תלונה שהגיעה למחוז ולאגוד על לריחות ממפעל זה, התברר במהלך ביקור כי מקור אפשרי להפצת ריחות היה אזור עבודות חיתוך בסככה פתוחה בסמוך לגדר המפעל. הנהלת המפעל הבהירה כי הוזמן מחו"ל מתקן חדיש סגור לביצוע עבודות חיתוך והשחזה ואשר אמור להגיע לארץ בחודש אפריל 2018. בביקור חוזר במפעל בחודש מאי הוצג בפנינו המתקן החדש הכולל מערכת סינון ציקלון ושרולים. המתקן, אשר בא להחליף ביצוע עבודות חיתוך והשחזה באופן ידני במקום פתוח כמוזכר לעיל, שלבי הרצה בזמן הנדרש והוכנס לעבודה סדירה לאחר מכן.

ריחות ממכבסת CLEAN TOP קריית ביאליק

לנוכח תלונות שכנים בבנין המגורים שבקומת הקרקע של אותו מבנה, נערך ביקורים בעסק על ידי נציג האיגוד ונציגי מח' רישוי עסקים של עיריית ק. ביאליק. נמצא כי מופעלות מכונות כביסה, ולא מתבצע במקום ניקוי יבש. בהעדר מפרט אחיד לעסקים מסוג זה, האיגוד העביר לרשות הרישוי נוסח תנאים על ביסוס תנאי מסגרת לעסקים מסוג זה. בנוסף קיימנו פגישה משותפת של הבעלים והדיירים בכדי להגיע לפתרון מקובל לשני הצדדים.

ריחות משדות חקלאות בקריית אתא

בכל שנה בחודשי הסתיו חוזרת על עצמה תופעת ריחות חקלאות בשכונות המזרחיות של ק. אתא (לעיתים גם ק. ביאליק), אשר נובעת מדישון אורגני בשטחים שממזרח לישובים הללו והשייכים למועצה אזורית זבולון. על כן, פנינו אל מ.א. זבולון על מנת להתריע בפני החקלאים, באמצעות אחראי גד"ש של הקיבוצים, על ביצוע קילטור מהיר לאחר הדישון, דבר שעשוי לצמצם את תופעת הריחות.

ריחות מבי"ח בני ציון

בהתאם לסיכום הפגישה בנושא "טיפול במפגעי רעש מבית חולים בני ציון" שהתקיימה בעירייה בחודש ינואר 2018, האיגוד התבקש לערוך ניטור ריחות בסביבת בית החולים. זאת על רקע תלונות מהעבר בהקשר של הפעלת גנרטור חירום לזמן קצר, אחת לשבועיים, לבדיקות ניסיון, על פי דרישת שרותי הכבאות. אי לכך האיגוד ערך 4 סיורים לאיתור ריחות במהלך חודשי ינואר-פברואר 2018 מחוץ לכותלי בי"ח בשעות המוקדמות של הבוקר, ללא ממצאים על מטרדי ריחות.

ריחות מבעירת פסולת בקרית מוצקין וקרית ביאליק

בחודשי הסתיו התקבלו מצפון הקריות מספר רב של תלונות על ריחות שריפה, בעיקר בשעות הלילה והבוקר. על בסיס המידע המטאורולוגי לפיו כיווני הרוח היו ממזרח וצפון-מזרח, אנשי האיגוד בתגבור יחידת האכיפה החדשה ערכו סיורי שטח, אף מעבר לתחומי השיפוט של רשויות האיגוד במטרה לאתר את מוקדי השריפות.

נמצאו הוכחות על שריפות פסולת חקלאית (גיזום) ואף פסולת גושית באזור טמרה, כבול, ראמי, ג'דידה-מכר שבמחוז הצפון. לנוכח הגילויים, נעשו פניות אל גורמי האכיפה של המשרד להגנת הסביבה מחוז צפון וכן פניות ישירות למעורבים בשריפות על מנת שיימנעו מבעירת פסולת.

מטרדי ריחות מבתי אוכל

תלונות על מטרדי ריחות או עשן מבתי אוכל מתקבלות באיגוד ישירות מתושבים או באמצעות גורמי רישוי ואכיפה של הרשויות המקומיות. יש לציין רשויות הגנת הסביבה, הן המשרד והן האיגודים והיחידות הסביבתיות, אינן מוסמכות, על פי חוק רישוי עסקים, לאשר רישיונות עסק כ"גורם רישוי" לבתי אוכל ועל כן אין ב"מפרטים האחידים" דרישות איכות סביבה בעסקים מאין אלה. דרישות בעניין אוורור ופיזור ריחות בבתי אוכל נמצאות ב"תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל)", שבאחריות משרד הבריאות, הכוללות הוראות ספציפיות על התקנת ארובה התקנת ארובה שגובהה 2 מטרים מעל הגג או מעל הבניינים הסמוכים ברדיוס של 50 מטר מסביב, לפי הגובה ביניהם, וכן התקנת אמצעים נוספים למניעת מטרדים על פי דרישת הממונה, דהיינו משרד הבריאות.

מכל מקום, האיגוד מטפל בתלונות מסוג זה ומעביר למחלקות רשויות המקומיות, חוות דעת והמלצות הנגזרות מהתקנות הקיימות, כולל הקמת ארובה תקנית ואמצעי סינון. אלה יכולים להיות מסוג משקע, סולקן או מתקן אחר, יחיד או משולב, שתפקידו לקלוט, לספוג, לספח את העשן, טיפות השמן, האדים והריחות מפעולות הצלייה והטיגון שבעסק. כמו כן, הרחקות הריחות מאזור המטבח תיעשה בעזרת מפוח לנידוף ריחות בהתאם לגובה הארובה. במקרים מסוימים, כאשר מדובר בעסקים קטנים ללא צלייה או טיגונים, ההמלצות לשיפור המצב מסתכמות בהקמת ארובה תקנית, או במקרה של ארובה קיימת בדרישה לביצוע ניקוי מערכת הנידוף. להלן מספר מקרים של טיפול במטרדים מבתי אוכל:

קפה סמי, עיר תחתית חיפה: לנוכח תלונות של עסק שכן על ריחות ופליטות עשן, נערכו מספר ביקורי פתע במקום בשיתוף עם אגף הפיקוח של העירייה. באף אחת מהביקורות לא היו ממצאים לביסוס התלונות על עשן וריחות מחוץ לתחומי העסק.

בורגר סלון, חיפה: על פי המלצת האיגוד, העסק נדרש על ידי גורמי האכיפה של העירייה להתקין מערכת נידוף וסינון אוויר. מערכת הסינון כוללת מסנן עוצר שומן, מספר מסננים מיקרוניים ומסנן פחם פעיל. העסק נדרש להפעיל את המפוח באופן סדיר בכל עת של עבודה וכן לדאוג על תחזוקה נאותה של מערכות הנידוף.

שווארמה ופלאפל האחים, רח' יפו: נערכו מספר ביקורים בעסק בעקבות תלונות. דווח כי הבעלים הזמין מערכת נידוף הכוללת ארובה עם חיבור למפוח. ההתקנה לא יצאה לפועל בשל התנגדות מצד דיירת באותו בניין להעלאת הארובה על קיר המבנה ועל הגג. ניסיון נוסף להתחבר לארובה ישנה מימי מסעדה קודמת ובכוונה להגביה מעל הגג, לא צלח בשל סכסוך שכנים. בביקורים לא נצפה עשן מהארובה.

שווארמה, רח' הגליל חיפה: בעקבות פניות השכנים, נערכו ביקורים במקום והתברר כי התלונות מוצדקות. בעמדת הצלייה במקום לא קיים מנדף ואמצעי סינון ואף לא ארובה. הממצאים והמסקנות לפיהן, במצב הנוכחי אין האיגוד רואה אפשרות להמשך פעילות העסק במקום, הועברו לרשות המקומית.

מסעדת "בורגרים", קרית אתא: במהלך ביקורים במקום יחד עם נציג העירייה ניתן היה לקבוע בודאות כי העסק אכן גורם למפגע ריח, כאשר הורגש מחוץ לכותלי העסק, ואף הרחק ממנו, ריח חזק של צליית בשרים מכיוונו. האיגוד המליץ לעירייה לדרוש מבית העסק שינקוט בכל האמצעים למניעת מטרדי ריח ועשן, וזאת בתאום עם גורמי רישוי נוספים דהיינו משרד הבריאות.

האיגוד אף פירט את דרישות שיש להעביר אל הבעלים כדלקמן:

- מערך האוורור במטבח יחובר למתקן לסינון האוויר. מתקן לסינון אוויר פירושו מסנן, משקע, סולקן או מתקן אחר, יחיד או משולב, שתפקידו לקלוט, לספוג, לספח את העשן, טיפות השמן, האדים והריחות מפעולות הצלייה והטיגון שבעסק. מתקן הסינון ייבנה בידי חברה המתמחה בתחום טיפול בריחות בבתי אוכל, בהסתמך על הנחיות אשר במסמך עמדה של המשרד להגה"ס ("קווים מנחים למניעת מפגעי ריחות וזיהום אוויר במסעדות ובתי אוכל").

- יוגש מפרט טכני, בטרם ביצועה התקנת המתקן, לגורמים הנוגעים בדבר, בין השאר רשות הרישוי, גורמי ההנדסה ברשות המקומית, משרד הבריאות, איגוד ערים להגנת הסביבה, רשות הכבאות.

- על בעל העסק מוטלת האחריות על תחזוקה נאותה של המתקן לסינון אוויר בהתאם להנחיות היצרן, הספק או המתכנן. על העסק להמציא חוזה התקשרות עם חברה לטיפול מערכות סינון (הספק או חברה אחרת) לשם הבטחת תחזוקה בצורה שוטפת.

פיצה טורינו, קריית חיים

לנוכח פנייה מהפיקוח הכללי ולאחר ביקור במקום, העביר האיגוד את חוות דעתו הגבר ארובת העסק. בשל הפרש גובה משמעותי בין מבנה המסעדה והבניין השכן, אין אפשרות לדרוש הגבהת הארובה מעל גובה הבניינים הסמוכים. מאחר ולא נמצאו ראיות לכך שהעסק גורם לפליטות עשן או ריחות חריגים, במקרה זה המלצנו לעירייה לדרוש שהעסק יבצע ניקיון מערכת הנידוף – מנדף וארובה בתכיפות, כנדרש גם על ידי גורמי הכיבוי.

ארובת פיצריה "טורינו"

מסעדת אבו זיו, חיפה: ארובת המסעדה, אשר הותקנה כנדרש לאחר התערבות האיגוד, הוסרה וכתוצאה מכך פליטות ריחות ועשן מגיעות לדירות השכנים. האיגוד נדרש להתערב מחדש בנושא ועל כן והעביר את המלצתו לדרישה על התקנה של ארובה תקנית בגובה המתאים (2 מ' מעל בית השכנים) על פי ההוראות של התקנות לבתי אוכל.

מטרדי אבק מאתרי בנייה ועבודות תשתית

באיגוד מתקבלות פניות מתושבים וגורמים עירוניים וממשלתיים בעניין מטרדי אבק מאתרי בנייה ועבודות תשתית. במידה ובשלבי התכנון מועברת הבקשה להיתר בנייה להתייחסות איגוד הערים או המשרד להגנת הסביבה, ניתנות הנחיות במטרה למזער את המטרדים הסביבתיים ואלה נשלחות למחלקת הנדסה או רישוי בנייה ברשויות להמשך טיפול במסגרת היתרי הבנייה.

פרויקט מורדות ורדיה

העבודות בפרויקט החלו במחצית השנייה של שנת 2016 והן אמורות להימשך מספר שנים. התלונות משכונות ורדיה, רמת הדר, מעונות גאולה מתייחסות למטרדי אבק ורעש. נציגי האיגוד ערכו ביקורים רבים והתריעו בפני היזם על מחויבותו למנוע מטרדים סביבתיים. על פי המלצת האיגוד, היזם נקט בפעולות שמטרתן לצמצם את רמות פליטות האבק, כדלקמן:

- הצבת תותח ערפול להנחת האבק באזור החפירות.
- הרטבת דרך הגישה לאתר הבניה העוברת בשכונת מעונות גאולה.

תותח ערפול באתר ורדיה

פרויקט פינוי בינוי רח' ברל כצלסון, חיפה

בעניין הריסת מבנה כולל אסבסט, התקבל היתר מהמשרד על פירוק קיר אסבסט (כ-16 מ"ר) ופינויו יחד עם צינור אסבסט. העבודה בוצעה על פי הוראות ההיתר. בזמן הריסת המבנה בחודש מרץ 2018, השטח היה סגור למעבר השתמשו בתותח להתזת מים על מנת לצמצם את מפגע האבק.

הריסת מבנה ברח' ברל כצלסון

עם תחילת העבודות בניה בפרויקט זה, הגיעו אלינו תלונות נוספות על מטרדי האבק. נערכו סיורים בשטח ובהמשך נשלחה חוות דעת הכוללת ממצאים והמלצות לשימוש יעיל במים לצמצום המטרדים.

עבודות תשתית ברח' ברל כצלסון

מטרדי עשן וזיהום אוויר מתנורים להסקה ביתית

בכל שנה בעונת החורף מגיעות לאיגוד תלונות רבות בנושא מטרדי ריחות/עשן מארובות של קמינים המוסקים חומר מוצק (עץ). בין האמצעים העומדים לרשותנו הינו התקן הישראלי 1368 של תנורי הסקה ביתיים המוסקים בחומר מוצק (עץ), הכולל הנחיות באשר לארובת התנור, גובהה ומרחקה ממבנים הסמוכים.

יש לציין כי בעניין התנורים להסקה ביתית, המשרד להגנת הסביבה ממליץ כי הנושא יטופל על ידי הרשויות המקומיות בעזרת חוקי עזר עירוניים, אשר ברובם נגזרים מחוק עזר לדוגמא. בהתאם להגדרות החוקים הללו, פקחי הרשויות מתקשים לקבוע את רמת המטרד, וחוסר הבהירות של ההגדרות (לדוגמה: "מעשנה בגובה שאינו מספיק... פולטת עשן וגזים העלולים לגרום נזק לבריאות" וכו') מתבטא בהיעדר אפשרות לפתיחת דו"ח עבירה פלילית, עם דגש כי מדובר בבתים פרטיים של אנשים נורמטיביים.

האיגוד פנה בעבר אל המשרד בהקשר זה והמליץ על הגבלת השימוש בתנורים על עצים, או שינוי באשר להתקנת הארובה של התקן הישראלי 1368. על כן, בתמיכת המשרד התקן שונה בשנת 2011 כאשר נקבע כי הארובה תהיה גבוהה ב-1 מ' לפחות מעל החלונות החדרים העליונים המיועדים לשהייה של בני אדם במבנים שברדיוס של 10 מ' ממוצא הארובה. מסיבה זאת, במקרים רבים של תלונות בנושא ארובות של קמינים, לא ניתן לדרוש הגבהת הארובה בשל העובדה כי המרחק לבית השכן מעל 10 מטרים.

יצוין כי בעניין התנורים להסקה ביתית, המשרד להגנת הסביבה ממליץ כי הנושא יטופל על ידי הרשויות המקומיות בעזרת חוקי עזר עירוניים, אשר ברובם נגזרים מחוק עזר לדוגמא. בהתאם להגדרות החוקים הללו, פקחי הרשויות מתקשים לקבוע את רמת המטרד, וחוסר הבהירות של ההגדרות (לדוגמה: "מעשנה בגובה שאינו מספיק... פולטת עשן וגזים העלולים לגרום נזק לבריאות" וכו') מתבטא בהיעדר אפשרות לפתיחת דו"ח עבירה פלילית, עם דגש כי מדובר בבתים פרטיים של אנשים נורמטיביים.

לנוכח מצב זה, האיגוד פנה מחדש למשרד להגנת הסביבה וביקש שנושא התנורים ומזעור המטרדים הנגרמים מהפעלתם יקודם בדרך של יישום תקנות ארציות כדלקמן:

א. הרחבת הדרישות של התקן 1368 באשר למרחק בין הארובה לבתים בסביבה (לבחון אופציה של רדיוס של כ-30 מ') אשר לפיו נדרשת הגבהת הארובה ב-1.5 מ' לפחות מעל גובה המבנים (כאשר אין אפשרות לקבוע יעוד החדרים העליונים).

ב. תנורים אשר ארובותיהם אינן עומדות בדרישות הנ"ל לא יקבלו היתר בנייה וייאסר השימוש בהם.

ג. בחינת איסור באופן רוחבי בשימוש בתנורים להסקה ביתית בעץ באזורים עירוניים צפופים. בתשובה נמסר מהמשרד להגה"ס כי ישנה כוונה לשנות בתקן את הסעיף של המרחק בין הארובה לבתים בסביבה העומד היום ל-10 מ' עד ל-15-20 מ'.